

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor — Planul de acțiune: Dreptul european al societăților comerciale și guvernarea corporativă — un cadru juridic modern pentru acționari mai angajați și societăți durabile

COM(2012) 740 final

(2013/C 271/13)

Raportor: **dl Edouard DE LAMAZE**

La 19 februarie 2013, în conformitate cu articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Comisia Europeană a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Planul de acțiune: Dreptul european al societăților comerciale și guvernarea corporativă – un cadru juridic modern pentru acționari mai angajați și societăți durabile

COM(2012) 740 final.

Secțiunea pentru piața unică, producție și consum, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 29 aprilie 2013.

În cea de-a 490-a sesiune plenară, care a avut loc la 22 și 23 mai 2013 (ședința din 22 mai 2013), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 135 de voturi pentru, 1 vot împotriva și 11 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 CESE întâmpină favorabil principalele orientări din prezentul plan de acțiune referitor la guvernarea corporativă.

1.2 CESE avertizează asupra riscului de a spori costurile de reglementare a conformității pentru întreprinderile cotate la bursă și reamintește necesitatea vitală pentru întreprinderi de a dispune de o piață financiară deschisă. Echilibrul corect dintre măsurile legislative și instrumentele juridice neobligatorii (*soft law* – recomandări și coduri de guvernare) va depinde de aspectele punerii în aplicare a fiecăreia dintre inițiativele prezentate.

1.3 Concret, în ce privește măsurile inovatoare de a impune întreprinderilor obligația de transparență privind politica lor de remunerare, CESE se așteaptă ca Comisia să stabilească cerințe rezonabile, pentru a nu se pune în pericol dezvoltarea întreprinderilor printr-o creștere a costurilor lor de funcționare. Comitetul atrage atenția asupra faptului că aceste noi reguli vor trebui să respecte principiul „confidențialității în afaceri”.

1.4 În ce privește un punct esențial, și anume ideea ca acționarii să voteze politica de remunerare, CESE consideră că tendința spre armonizare europeană nu poate merge dincolo de un vot consultativ, fără a zdruncina din temelii dreptul societăților comerciale.

1.5 În cadrul evaluării impactului anunțată, CESE invită Comisia să examineze în mod riguros legitimitatea fiecărei inițiative, mai ales în cazul specific al IMM-urilor.

1.6 În completarea inițiativelor anunțate, CESE consideră că, în vederea funcționării eficiente a întreprinderii, mai ales în perioadă de criză, ar fi trebuit să fie subliniată necesitatea ca implicarea salariaților să sporească.

1.7 CESE pledează, de asemenea, pentru consolidarea formării administratorilor și evidențiază utilitatea înlesnirii schimbului de bune practici existente în domeniu.

1.8 În ce privește dreptul societăților comerciale, CESE consideră necesar să se acorde prioritate proiectului de societate privată europeană, precum și măsurilor menite să faciliteze transferurile de sediu în interiorul UE. În ambele cazuri, trebuie să se asigure și să se consolideze implicarea salariaților, mai ales pe baza consultării specifice a partenerilor sociali, prevăzută de tratatele europene.

1.9 CESE nu este de acord cu ideea recunoașterii conceptului de „interes de grup”, care, în timp, ar duce la subminarea, în cadrul grupului de societăți, a principiului independenței persoanelor juridice, în special atunci când ele sunt extracomunitare. Comitetul este îngrijorat, printre altele, de perspectiva ca interesul de grup să prevaleze asupra celui de filială, care ar putea fi sacrificat.

2. Conținutul comunicării

2.1 În continuarea Comunicării sale „Europa 2020”, în care făcea un apel pentru îmbunătățirea mediului în care-și desfășoară activitatea întreprinderile europene, Comisia propune în planul de acțiune supus examinării inițiative menite să consolideze cadrul pentru guvernarea corporativă a UE, pe două axe:

- printr-o mai mare transparență, atât față de acționari și de public, cât și față de întreprinderi: divulgarea politicii de diversificare a consiliilor de administrație și de supraveghere, precum și a politicii de gestionare a riscurilor nefinanciare (riscuri strategice, operaționale și legate de conformitate etc.); îmbunătățirea explicațiilor pe care le furnizează întreprinderile în caz de derogare de la recomandările codurilor de guvernare; divulgarea politicilor de votare a investitorilor instituționali, identificarea acționarilor;
- printr-o mai mare implicare a acționarilor: supravegherea politicii de remunerare: extinderea dreptului lor de supraveghere a tranzacțiilor cu părțile afiliate; încadrarea activității consilierilor de vot; clarificarea noțiunii de persoană „care acționează în mod concertat”, încurajarea participației la capital a salariaților;

2.2 În paralel, se anunță diverse inițiative în domeniul dreptului societăților comerciale, care privesc, prin definiție, toate societățile anonime, nu doar societățile cotate la bursă: facilitarea operațiunilor transfrontaliere (fuziuni, divizări transfrontaliere și, eventual, transferurile de sediu), examinarea acțiunilor de întreprins în urma propunerii de statut al societății private europene (SPE), campanie de informare privind statutele societății europene (SE) și al societății cooperative europene (SCE), măsuri orientate către grupurile de întreprinderi (mai ales, recunoașterea noțiunii de „interes de grup”), codificarea dreptului european al societăților. Toate aceste inițiative vor face obiectul unor analize ale impactului *ex ante* și vor putea fi modificate în consecință.

3. Observații generale

3.1 În general, CESE întâmpină cu satisfacție măsurile anunțate în planul de acțiune supus examinării care, în ce privește guvernarea corporativă, consolidează cadrul actual, mai curând decât să-l revizuiască în profunzime, cu câteva excepții (a se vedea mai jos).

3.2 Prezentul plan de acțiune pare a urmări un echilibru între măsurile legislative și *soft law* (recomandări și coduri de guvernare). CESE observă că orice obligație suplimentară în materie de transparență și, în special, în materie de politică de

remunerare, va avea un impact asupra costurilor de funcționare ale întreprinderilor.

3.3 CESE deplânge faptul că, deși planul de acțiune vizează sporirea implicării acționarilor, el nu urmărește, în mod complementar, consolidarea implicării salariaților, a cărei importanță o subliniașe în răspunsul său la Cartea verde din 2011 ⁽¹⁾. Într-adevăr, CESE reamintește că este recunoscut în dreptul UE faptul că participarea salariaților la procesul de decizie contribuie la dezvoltarea durabilă și la performanța întreprinderii.

3.4 Dincolo de planul de acțiune supus examinării, CESE recunoaște că forma exactă și conținutul acestui concept de participare a salariaților ar trebui să fie precizate, având în vedere bazele dreptului societăților comerciale, care ar putea fi astfel modificate ⁽²⁾. CESE este în favoarea unei abordări bazate pe părți interesante multiple, ceea ce reflectă provocările cu care se confruntă întreprinderile care vizează o dezvoltare pe termen lung, precum și un angajament față de angajații și de mediul lor. Acest tip de abordare presupune un bun dialog social și un climat de încredere, bazat pe norme clare în materie de informare, consultare și participare, atunci când ele există. În acest sens, CESE dorește să încurajeze explorarea unor căi noi, cum ar fi cea reprezentată de conceptul de întreprindere durabilă („*sustainable company*”) ⁽³⁾.

3.5 În concordanță cu răspunsul său la Cartea verde din 2011, CESE subliniază de asemenea, că o bună guvernare corporativă depinde și de competențele, în special juridice și financiare, ale membrilor consiliului de administrație. Comitetul subliniază necesitatea de a adapta formarea acestora la tipul de întreprindere, și mai ales la dimensiunile acesteia, și încurajează orice inițiativă menită să înlesnească schimburile de bune practici în acest domeniu. Consideră că ar fi util ca acest aspect să facă obiectul unei viitoare recomandări din partea Comisiei. Din motive de transparență și securitate juridică, mai ales pentru IMM-uri și angajații acestora, măsurile menite să întregască dreptul societăților comerciale trebuie să evite orice regim de „*shopping*”, care consistă în autorizarea înregistrării *ex nihilo* a societăților europene sau în separarea sediului administrativ al unei întreprinderi de cel social.

3.6 Guvernarea corporativă

3.6.1 CESE a mai amintit și cu altă ocazie că menirea guvernării corporative este asigurarea supraviețuirii și prosperității întreprinderii ⁽⁴⁾, creând condițiile pentru un climat de încredere între diverși actori ⁽⁵⁾. Ca și în cazul dreptului european al societăților comerciale, inițiativele în domeniul guvernării trebuie să ușureze viața și funcționarea întreprinderilor și să contribuie la competitivitatea acestora.

⁽¹⁾ JO C 24, 28.1.2012, p. 91

⁽²⁾ Într-adevăr, dreptul societăților comerciale este în continuare bazat doar pe relațiile dintre acționari, consiliul de administrație și directorii executivi.

⁽³⁾ JO C 161, 6.6.2013, p. 35

⁽⁴⁾ JO C 84, 17.3.2011, p. 13.

⁽⁵⁾ Conducerea, reprezentanții lucrătorilor, investitorii și autoritățile locale și regionale.

3.6.2 Având în vedere că s-a observat o scădere a intrărilor pe piața bursieră și un număr tot mai mare de întreprinderi care ies de pe aceasta, CESE reamintește că întreprinderile, și în special IMM-urile, trebuie neapărat să aibă acces la piața financiară. Actualele dificultăți de finanțare cu care se confruntă multe dintre ele le frânează considerabil dezvoltarea. În vederea asigurării unei piețe financiare deschise, CESE consideră fundamental să nu se sporească constrângerile deja foarte puternice legate de guvernanta corporativă pentru societățile cotate la bursă, mai ales pentru IMM-uri, pentru a nu se descuraja și mai tare accesul la cota la bursă. El subliniază, printre altele riscul adâncirii inegalităților, din punctul de vedere al concurenței, dintre întreprinderile cotate și cele necotate, acestea din urmă nefiind supuse obligațiilor de transparență la care sunt supuse întreprinderile cotate, ci dimpotrivă, fiind primii beneficiari ai informațiilor divulgate de întreprinderile cotate la bursă.

3.6.3 CESE regretă că intenția exprimată de Comisie de a ține seama de particularitățile IMM-urilor - în ce privește dimensiunile, dar și structurile de participare la capital - este formulată doar în termeni foarte generali și nu este explicitată și specificată pentru fiecare dintre inițiativele anunțate.

3.6.4 În acest sens, CESE subliniază necesitatea de a modifica definiția europeană a IMM-ului, pentru a se ține mai bine seama de caracteristicile întreprinderilor mici și mijlocii.

3.6.5 În locul unei abordări legislative, CESE propune, pe cât posibil, o abordare care să definească principiile pe care, ulterior, statele membre să le adapteze cât mai bine în funcție de caracteristicile naționale. În 2003 ⁽⁶⁾, Comisia sublinia deja remarcabilul grad de convergență a codurilor naționale de guvernanta corporativă. CESE observă cu satisfacție că Comisia pare a adopta această strategie în privința punctelor esențiale ale planului de acțiune, în special pentru îmbunătățirea calității explicațiilor care trebuie furnizate de întreprinderile care se abat de la dispozițiile codurilor.

3.6.6 În ce privește obiectivul general de transparență, CESE susține inițiativele Comisiei menite să generalizeze în cadrul UE anumite norme care există în unele state membre, în special cele care favorizează realizarea unor performanțe pe termen lung ale întreprinderilor. Comitetul consideră că dificultatea rezidă în a găsi un punct de echilibru între exigențele legitime de transparență și necesitatea de a nu împiedica creșterea întreprinderilor prin costuri administrative suplimentare și prin dezvăluirea de informații care pot fi utilizate de concurență.

3.6.7 Întrucât consideră că cerința cuprinsă în formularea „conformare sau justificare” stă la baza principiilor guvernantei, CESE împărtășește opinia că este necesară o punere în practică mai riguroasă a acestei abordări. De aceea, ar saluta o inițiativă a Comisiei în acest sens.

3.6.8 CESE ia notă de intenția Comisiei de a consolida rolul acționarilor, în vederea găsirii unui echilibru satisfăcător între diversele organe de decizie. Înțelege faptul că, odată cu drepturile anunțate pentru o mai mare implicare a acționarilor, vor apărea și obligații pe care aceștia vor trebuie să și le asume.

3.6.9 Întrucât, din acest motiv, consideră necesară promovarea dialogului dintre acționari și societatea emitentă, CESE acordă o importanță deosebită inițiativei menite să permită întreprinderilor să-și cunoască acționarii, ceea ce constituie o condiție prealabilă indispensabilă. Viitorul instrument european în acest domeniu va trebui să țină seama de diferențele dintre legislațiile privind protecția datelor cu caracter personal.

3.6.10 De asemenea, CESE susține propunerea de a-i obliga pe investitorii instituționali să-și dezvăluie politicile de votare și implicare și, în special, perspectivele lor de investiții în societățile ale căror acțiuni le achiziționează.

3.6.11 În ce privește un punct esențial, și anume ideea ca acționarii să voteze politica de remunerare și raportul privind remunerările, CESE consideră că tendința spre armonizare europeană nu poate merge dincolo de un vot consultativ.

3.7 Dreptul societăților comerciale

3.7.1 CESE are o opinie diferită de cea a Comisiei în ce privește ordinea priorităților diverselor inițiative anunțate.

3.7.2 Spre deosebire de Comisie, Comitetul consideră că trebuie să se continue eforturile pentru proiectul privind SPE și să se încerce găsirea unei soluții care să poată fi agreeată.

3.7.3 CESE consideră că este la fel de prioritară facilitarea transferurilor de sediu în cadrul UE și că inițiativa respectivă, a cărei adoptare o recomandă, va trebui să asigure și să consolideze în continuare, la rândul său, condițiile unei implicări active a salariaților.

⁽⁶⁾ A se vedea Comunicarea „Modernizarea dreptului societăților comerciale și îmbunătățirea guvernantei corporative în UE – Un plan pentru a avansa”, COM(2003) 284 final.

4. Observații specifice

4.1 Guvernanța corporativă

4.1.1 CESE recunoaște necesitatea ca întreprinderile să-și îmbunătățească calitatea explicațiilor pe care trebuie să le furnizeze, atunci când se abat de la dispozițiile codurilor de guvernanță. Aceste explicații par a fi uneori un exercițiu pur retoric, când, de fapt, ar trebui să fie detaliate cum se cuvine, menționând, dacă este cazul, soluția alternativă pusă în aplicare.

4.1.2 CESE constată cu satisfacție că Comisia lasă pe seama statelor și codurilor naționale responsabilitatea de a preciza modalitățile de îmbunătățire a declarațiilor privind practicile de guvernanță.

4.1.3 Așa cum a avut deja ocazia de a sublinia ⁽⁷⁾, este în primul rând în interesul întreprinderilor ca explicațiile pe care trebuie să le furnizeze să fie de bună calitate, dat fiind că, în cazul în care explicațiile sunt insuficiente, întreprinderea poate fi sancționată de piață.

4.1.4 În măsura în care Comisia și-ar putea exprima dorința de a se controla, chiar de a se certifica calitatea informațiilor privind guvernanța transmise piețelor, CESE ține să precizeze că nu este de acord cu un demers obligatoriu în acest domeniu. Semnalează, printre altele, dificultățile tehnice cu care s-ar confrunta acest proiect care, la fel ca și directiva privind auditarea conturilor de instituire a unui comitet de audit, ar impune definirea unor criterii uniforme la nivelul UE, aplicabile tuturor întreprinderilor.

4.1.5 Pentru întreprinderi, măsura care le poate împovăra cel mai mult din punctul de vedere al sarcinilor administrative, este legată de cerințele de transparență privind politica de remunerare și de detalierea remunerațiilor individuale ale directorilor care, în prezent, se bazează pe diverse recomandări și coduri naționale de guvernanță și pentru care Comisia prevede, în planul său de acțiune, un instrument cu caracter obligatoriu la nivelul UE. CESE ar putea accepta o asemenea măsură cu condiția ca punerea sa în aplicare să nu sporească considerabil costurile de reglementare pentru întreprinderi, care va trebui să fie evaluat în mod riguros prin intermediul unei analize de impact prelabile. CESE avertizează, de asemenea, asupra riscului ca divulgarea criteriilor privitoare la partea variabilă a remunerațiilor directorilor executivi să pună în pericol „confidențialitatea în afaceri”. În ce privește sumele vărsate, CESE subliniază importanța transmiterii către acționari a unor

informații clare și cuprinzătoare privind calcularea acestora, precum și criteriile de stabilire.

4.1.6 În opinia CESE, unul dintre aspectele cele mai problematice privește acordarea dreptului de vot pentru acționari cu privire la politica de remunerare și la raportul de remunerare; în acest sens, recomandă o prudență extremă în ce privește modalitățile respective. CESE constată că, în legătură cu acest aspect, Comisia este destul de vagă și nu precizează despre ce fel de vot este vorba, consultativ sau obligatoriu.

4.1.7 Dincolo de dificultățile juridice și tehnice legate de punerea în aplicare, votul obligatoriu ar implica un transfer de competențe de la consiliul de administrație către acționari. CESE nu poate susține o asemenea abordare care ar modifica din temelii dreptul societăților comerciale, chiar dacă fiecare stat membru trebuie, după părerea sa, să poată stabili natura consultativă sau obligatorie a votului.

4.1.8 CESE s-a pronunțat deja asupra acestei chestiuni, în sensul unui vot pentru, precizând, de asemenea, că rezoluția privind politica de remunerare propusă acționarilor la adunarea generală a acestora trebuie discutată și aprobată în prealabil de întregul consiliu, cum se întâmplă deja în Germania ⁽⁸⁾.

4.1.9 În ce privește partea variabilă a remunerației vărsate directorilor executivi, CESE ține să reamintească faptul că aprobarea de către acționari, în cadrul adunării generale, trebuie să se refere la sistem și la regulile aplicate (criterii de performanță prestabilite și măsurabile) și, în egală măsură, chiar la suma respectivă, vărsată ca urmare a aplicării acestor reguli ⁽⁹⁾.

4.1.10 În ce privește activitatea consilierilor de vot, CESE recunoaște necesitatea unei încadrări mai stricte a acesteia. În special, recomandă ca acești consilieri de vot să aibă următoarele obligații: să-și dezvăluie politica de vot (motivându-și recomandările); să prezinte proiectul de raport de analiză societății comerciale înainte de a-l transmite investitorilor (astfel încât societatea să poată să le facă cunoscute observațiile sale); să declare conflictele de interese care le-ar putea afecta activitățile, mai ales din cauza legăturilor pe care le-ar putea avea cu societatea comercială și acționarii acesteia; să menționeze măsurile pe care le aplică pentru preîntâmpinarea acestor conflicte.

⁽⁷⁾ JO C 24, 28.1.2012, p. 91.

⁽⁸⁾ JO C 24, 28.1.2012, p. 91.

⁽⁹⁾ În conformitate cu precizările Comisiei în recomandarea sa din 2004.

4.2 Dreptul societăților comerciale

4.2.1 CESE consideră că este important să se lucreze în continuare la proiectul privind SPE, a cărui concretizare va trebui să fie în conformitate cu dispozițiile Tratatului, precum și cu cele ale dreptului societăților comerciale aplicabil. Dincolo de armonizarea legislațiilor naționale, în opinia sa, un instrument uniform cum este SPE ar avea un efect de pârghie considerabil pentru activitatea transfrontalieră a IMM-urilor. În opinia CESE, punerea sub semnul întrebării a cerinței privind implicarea activă a salariaților în SPE, potrivit aceluiași norme în vigoare ca și pentru SE și SCE, ar submina proiectul, aceasta reprezentând o condiție esențială pentru atingerea la acordul cu privire la SPE pe care îl dorește CESE.

4.2.2 De asemenea, în legătură cu regulile europene care trebuie aplicate pentru facilitarea transferurilor de sediu între statele membre, CESE ar fi dorit mai multă hotărâre din partea Comisiei, care recunoaște la rândul său necesitatea reală în acest sens. Inițiativa respectivă, a cărei adoptare o recomandă, va trebui, la rândul său, să asigure și să consolideze în continuare condițiile unei implicări a salariaților. Aceștia trebuie să fie informați și consultați în legătură cu transferul propus, în conformitate cu articolul 4 din Directiva 2022/14/CE și cu Directiva privind comitetele europene de întreprindere.

4.2.3 În schimb, CESE are rezerve serioase în ce privește orice inițiativă europeană care ar duce la recunoașterea

conceptului de „interes de grup”, ceea ce, în timp, ar duce inevitabil la subminarea, în cadrul grupului de societăți a principiului independenței persoanelor juridice, în special atunci când ele sunt extracomunitare. În ciuda atitudinii prudente și moderate a Comisiei, Comitetul este îngrijorat, printre altele, de perspectiva ca interesul de grup să prevaleze asupra celui de filială, care ar putea fi sacrificat. În orice caz, dacă Comisia ar fi totuși nevoită să mențină această abordare, acest lucru ar implica, mai întâi, elaborarea unei definiții juridice comune, la nivel european, a conceptului de „grup de societăți”, sarcină deosebit de delicată și de dificilă, date fiind diversele accepții în acest sens din statele membre.

4.2.4 Dată fiind extensia planului de acțiune, CESE nu consideră ca fiind prioritară, până la sfârșitul anului, codificarea dreptului societăților comerciale din UE, aceasta fiind o sarcină mare consumatoare de timp.

4.2.5 De altfel, CESE se îndoiește că această sarcină ar putea fi realizată pe baza dreptului existent, cu atât mai mult cu cât Comisia își exprimă intenția de a remedia lacunele juridice și suprapunerile involuntare ale directivelor.

4.2.6 În sfârșit, CESE semnaleză dificultatea unei asemenea sarcini, dat fiind că majoritatea directivelor vizate, care includ diverse opțiuni, au fost transpuse deja în legislațiile interne.

Bruxelles, 22 mai 2013

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Henri MALOSSE